

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему: **“Аналіз та аудит фінансового стану підприємства”**

Виконав: студент групи ООст-21
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Казімирчук Василь Романович
Керівник: PhD, асист. Кузьмін Т.Л.
Рецензент: ст. викл. Кушнір О.С.

Івано-Франківськ – 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет Економічний
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень “бакалавр”
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Баланюк І.Ф.
(прізвище, ім'я, по батькові)

“29” листопада 2023 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студента
Казімирчука Василя Романовича

1. Тема роботи: “Аналіз та аудит фінансового стану підприємства”,
керівник роботи: доктор філософії PhD, асист. Кузьмін Т.Л.

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

- дослідити сутність обліково-економічної інформації та її застосування;
- сформувати класифікацію обліково-економічної інформації для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу та вимоги до неї;
- виокремити оптимізаційні процеси обробки обліково-економічної інформації в області бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу;
- вивчити сутність та класифікацію інформаційних систем;
- дослідити застосування інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу;
- виокремити напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу із використання інформаційних систем;
- здійснити оцінку факторів впливу на розвиток інформаційних систем і технологій;
- визначити результати аналізу тенденцій розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі;
- визначити проблеми та перспективи використання інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі.

3. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/П	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА</i>	17.02.2024 р.	виконано
2	<i>РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»</i>	18.03.2024 р.	виконано
3	<i>РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ У «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»</i>	19.04.2024 р.	виконано

Студент

_____

Василь КАЗІМИРЧУК

Керівник роботи

_____

Тетяна КУЗЬМІН

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу
студента 2 курсу групи *ООст-21*

Казімирчуку Василю Романовичу

на тему:

“Аналіз та аудит фінансового стану підприємства”

Аналіз та аудит фінансового стану підприємства являють собою один з головних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Аналіз та аудит, які відіграють ключову роль в формуванні достовірної інформації про фінансовий стан підприємства є важливими інструментами, які допомагають провести аналіз фінансового стану підприємства, використовуючи оцінку основних показників діяльності, і сприяють формуванню успішності підприємства.

Дослідження проблем проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства показало що, незважаючи на значні рішення багато питань залишаються опрацьованим до теперішнього часу. Зокрема, не до кінця досліджені проблеми, що регулюють проведення даних процесів. Немає гнучкої системи або ж методики проведення аудиту та аналізу фінансового стану, що перешкоджає діяльності підприємства, адже виникає потреба кожного разу додавати щось нове або ж змінювати її повністю.

Неналежно проведені аудит та аналіз фінансового стану підприємства може несприятливо позначитися на усіх процесах вцілому, оскільки в майбутньому можуть виникнути проблеми, які призведуть до краху підприємства та можливих проблем з законодавством України. Саме тому тема дипломної роботи «Аналіз та аудит фінансового стану підприємства».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД».

Кваліфікаційна робота Казімирчука Василя Романовича на тему: “Аналіз та аудит фінансового стану підприємства” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом і формою відповідає вимогам щодо таких робіт, допускається до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує присудження кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування.

Науковий керівник:

Доктор філософії PhD
асистент кафедри обліку та оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Тетяна КУЗЬМІН

“27” травня 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу
студентки другого курсу групи ОО(ст.)-21

Казімирчуку Василю Романовичу

на тему:

“Аналіз та аудит фінансового стану підприємства”

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що аналіз та аудит фінансового стану підприємства дає можливість визначити наявність необхідних ресурсів та можливі напрямки їх залучення для підвищення ефективності діяльності підприємства. Також актуальність теми обумовлюється тим, що діяльність підприємства не може існувати без процесів аудиту та аналізу, адже тільки за ретельної перевірки можна уникнути проблем із виникненням заборгованостей, шахрайством та загалом мінімізувати можливість краху.

Практична значимість роботи. У науковому дослідженні одержали подальший розвиток теоретичні положення і практичні рекомендації з удосконалення аналізу і аудиту фінансового стану підприємства, його ефективності використання в системі управління діяльністю підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД». Реалізація запропонованих рішень дозволить удосконалити методику проведення аудиту та виникнення нових прийомів аналізу фінансового стану, що дасть можливість досягти фінансової стійкості підприємства та підвищити його конкурентоспроможність.

Наявність недоліків: Автором бакалаврської роботи наведена недостатня кількість розрахунків пов'язаних з аудитом фінансового стану підприємства ТОВ

«СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», тому деякі твердження можуть бути необґрунтованими. Також потрібно було детальніше розкрити деякі з питань пов'язаних з взаємозв'язком між аудитом та аналізом фінансового стану підприємства.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Казімирчука Василя Романовича на тему: «Аналіз та аудит фінансового стану підприємства» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом і формою відповідає вимогам щодо таких робіт, допускається до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує присудження кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування.

Рецензент:

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри економічної кібернетики
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Олександр КУШНІР

“27” травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1 Економічна сутність аналізу та аудиту фінансового стану підприємства...5	
1.2 Нормативно-правове регулювання аналізу та аудиту фінансового стану...	10
1.3 Роль аналізу і аудиту фінансового стану підприємствах в умовах антикризового управління.....	14
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ “СК-ІНВЕСТ ЗАХІД”.....	21
2.1 Особливості проведення аудиту фінансового стану досліджуваного підприємства.....	21
2.2 Методика здійснення аудиту фінансового стану.....	25
2.3 Шляхи удосконалення проведення аудиту фінансового стану досліджуваного підприємства.....	30
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ У “ СК-ІНВЕСТ ЗАХІД ”.....	35
3.1 Організація проведення аналізу фінансового стану.....	35
3.2 Оцінка фінансового стану досліджуваного підприємства.....	39
3.3 Напрямки підвищення рівня фінансового стану підприємства.....	47
ВИСНОВОК.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	58

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні питання аналізу та аудиту фінансового стану підприємств в Україні є надзвичайно важливими. Діяльність, пов'язана з проведенням даних процесів, має велике значення, оскільки вона забезпечує міцну основу для безперервної роботи та швидкого зростання компаній. Відсутність належного проведення аудиторської перевірки та аналізу фінансового стану підприємства може спричинити зниження ділової активності, втрату доходів, підвищення собівартості послуг, збільшення заборгованостей та крах компанії. Для ефективного здійснення аудиту та аналізу фінансового стану компанії вирішальне значення мають способи реалізації, методика та прийоми, які використовуються під час проведення.

Ефективне використання методів та прийомів та аналізу підвищує конкурентоспроможність підприємств, збільшує доходи та знижує витрати. Аналіз та аудит сильно впливає на формування стратегії розвитку та удосконалення фінансового стану підприємства та його стійкості.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів аудиту та аналізу фінансового стану підприємства. Поставлена мета зумовила необхідність виконання наступних **завдань**:

- розкрити основні поняття та визначення;
- визначити основи аудиту та аналізу фінансового стану на підприємствах;
- дослідити нормативно-правове регулювання процесів діяльності компанії;
- визначити організацію проведення аудиту та аналізу фінансового стану підприємства;
- розкрити методичні особливості проведення перевірки фінансової звітності;
- визначити порядок здійснення аудиту на підприємстві;
- здійснити оцінку рентабельності та ліквідності підприємства;

- розробити шляхи удосконалення аудиту та аналізу фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є система обліку, аудиту та аналізу фінансового стану на прикладі діяльності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД».

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти, пов'язані з бухгалтерським обліком, аудитом та аналізом фінансового стану.

Методи дослідження. Написання кваліфікаційної роботи супроводжувалося наступними методами дослідження: порівняння, теоретичне узагальнення, групування. Дані методи застосовувались для формування теоретичних засад обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій, які сприяють ухваленню управлінських рішень підприємствами в умовах сучасного господарювання.

Також було використано методи дедукції, індукції, зіставлення, спостереження, синтезу, аналізу та діалектичного підходу для виявлення проблемних аспектів методики та організації обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій. Табличний та графічний підходи були використані для візуалізації та наочності отриманих результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання рекомендацій, розроблених на основі теоретичного аналізу та вивчення діяльності підприємств, для покращення існуючої методики обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій. Це сприятиме формуванню якісної та достовірної інформації, необхідної для управління підприємствами, що дозволить їм приймати більш обґрунтовані та ефективні управлінські рішення.

Структура роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури та додатки. Обсяг роботи складає 71 сторінку, включаючи 6 рисунків та 5 таблиць, а також 1 додаток. Список використаної літератури містить 38 джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність аналізу та аудиту фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства (ФСП) – це складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообороту і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку [37].

Фінансовий стан може бути стійким, нестійким та кризовим і кожне підприємство за часи своєї діяльності зустрічались з одним з них. Маючи розуміння про дані види фінансового стану можна впевнено сказати, що підприємств, які хотіли б назвати своє підприємство нестійким або кризовим, дуже мало. Тому щоб мінімізувати таку можливість стати одним з них власники та керівництво бізнесу все більше і більше підіймає питання аналізу та аудиту фінансового стану підприємства. Ця тема набуває особливої актуальності в сучасних умовах динамічного розвитку ринкових відносин, жорсткої конкуренції та зростання економічних ризиків.

Аналіз та аудит фінансового стану підприємства є одними з найважливіших інструментів управління, що дозволяють оцінити його стійкість, платоспроможність, ефективність використання ресурсів та перспективи розвитку.

Аудит – необхідна, своєрідна експертиза бізнесу, фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, за допомогою якої визначаються критерії достовірності показників фінансової звітності і ведення обліку та аналізу [36].

Аналіз – це наукова база прийняття управлінських рішень у бізнесі. Для обґрунтування їх необхідно виявляти і прогнозувати наявні і потенційні проблеми, виробничі і фінансові ризики, визначати вплив управлінських рішень на рівень ризиків і доходів суб'єкта господарювання [37].

Економічними ризиками фінансового стану підприємства можна назвати ймовірні виникнення фінансових втрат внаслідок несприятливих змін економічних умов, впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, що можуть призвести до погіршення його платоспроможності, рентабельності та стійкості. Економічні ризики мають кілька підвидів та поділяються за ознаками (рис.1.1).

Рис. 1.1. Основні види економічних ризиків в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Джерело: самостійна розробка автора.

Провівши дослідження на підприємстві ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» вдалось детальніше розібрати питання економічних ризиків та виділити основні, а також навести приклади ризиків на підприємстві. Тому розглянемо їх детальніше.

1. За видами: систематичні, які не залежать від діяльності підприємства (макроекономічні ризики, інфляційний ризик, ризик зміни процентних ставок, валютний ризик, політичний ризик тощо) та несистематичні ризики, які виникають внаслідок діяльності самого

підприємства (ризик втрати клієнтів, ризик погіршення ділової репутації, ризик технологічних змін, ризик стихійних лих тощо).

2. За сферами впливу: інвестиційні ризики – інвестуванням коштів (ризик втрати інвестицій, ризик неотримання очікуваного доходу тощо); кредитні ризики, стосуються надання та отримання кредитів (ризик невиконання зобов'язань контрагентами, ризик зміни процентних ставок тощо); операційні ризики, які пов'язані з основною діяльністю підприємства (ризик втрати клієнтів, ризик погіршення якості продукції, ризик перебоїв у постачанні тощо).

3. За наслідками: допустимі, критичні та катастрофічні ризики.

Врахування економічних ризиків є важливою складовою частиною фінансового менеджменту будь-якого підприємства. Ефективне управління ризиками дозволяє мінімізувати їх негативний вплив на фінансовий стан підприємства та забезпечити його стабільне функціонування в умовах динамічно мінливого ринкового середовища.

У сучасних динамічних ринкових умовах, жорсткої конкуренції та зростання економічних ризиків, аналіз та аудит фінансового стану підприємства набувають особливої важливості. Аналіз фінансового стану підприємства - це система методів дослідження фінансового стану підприємства на основі його фінансової звітності. Завдяки аналізу ми маємо можливість оцінювати:

- здатність підприємства генерувати прибуток;
- платоспроможність підприємства;
- ефективність використання ресурсів підприємства;
- фінансову стійкість підприємства;
- інвестиційну привабливість підприємства.

Попри це на підприємстві аналіз допомагає дослідити та відкрити сильні та слабкі сторони фінансового стану, які пізніше передаються керівництву. Пізніше приймаються рішення для попередження виникнення подібних ситуацій та покращення загальної системи аналізу стану. Дані рішення також

враховують проблеми та ризики з якими стикався бізнес, а також тенденції зміни фінансового стану в динаміці, що дає чітку та достовірну інформацію для формування статистики.

Під час аналізу фінансового стану підприємства так, як і проведення аудиту вимагається обґрунтування того чи іншого рішення відносно здійснених перевірок та процедур. Таким чином аналіз можливість обґрунтувати управлінські рішення, які мають на меті реалізувати для покращення фінансового стану, а також інвестиційні рішення, які також впливають на формування фінансової звітності, а вона в свою чергу на фінансовий стан підприємства. Даний процес дає можливість як сформулювати фінансові плани та стратегії, так і обґрунтувати їх та донести до керівництва, що саме цей план чи стратегія потрібні і мають бути реалізовані якнайшвидше.

Аналіз фінансового стану підприємства несе за собою низку методів, комплекс прийомів і процедур, що використовуються для дослідження та оцінки фінансового стану підприємства на основі його фінансової звітності. Методи також поділяються на різні групи, проте повернемося до найпоширеніших, а саме:

- горизонтальний аналіз: порівняння показників фінансового стану за різні періоди часу;
- вертикальний аналіз: визначення питомої ваги окремих статей балансу або звіту про прибутки та збитки в загальному підсумку;
- факторний аналіз: вивчення впливу факторів на зміну показників фінансового стану;
- коефіцієнтний аналіз: розрахунок та аналіз системи фінансових коефіцієнтів, що характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства;
- порівняльний аналіз: порівняння показників фінансового стану даного підприємства з показниками інших підприємств галузі або ринку.

Аудит фінансового стану підприємства - це незалежна перевірка фінансової звітності підприємства з метою підтвердження її достовірності та

відповідності дійсному фінансовому стану підприємства. Він проводиться аудиторськими фірмами на основі договору з підприємством.

Основними цілями аудиту є:

- отримання впевненості щодо: достовірності фінансової звітності; відповідності фінансової звітності чинному законодавству та нормативним актам; дотримання підприємством принципів ведення бухгалтерського обліку;
- виявлення: порушень у веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності; фінансових ризиків, з якими стикається підприємство; шляхів покращення фінансового стану підприємства.

Зокрема під час проведення аудиту виконується низка завдань.

1. Отримання достовірної інформації про фінансовий стан та діяльність підприємства. Аудиторська перевірка дає змогу переконатися, що фінансова звітність підприємства складена відповідно до діючих стандартів бухгалтерського обліку та відображає реальний стан справ.

2. Виявлення порушень та недоліків у системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Аудитори тестують систему бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на предмет її відповідності нормативним вимогам та виявляють можливі помилки, шахрайство та інші порушення.

3. Надання рекомендацій щодо покращення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. На основі виявлених порушень та недоліків аудитори надають керівництву підприємства рекомендації щодо їх усунення та покращення загальної системи контролю.

4. Підвищення довіри до фінансової звітності підприємства. Незалежний аудит сприяє підвищенню довіри до фінансової звітності з боку інвесторів, кредиторів, інших зацікавлених сторін та громадськості.

5. Забезпечення дотримання законодавства. Аудиторська перевірка допомагає підприємству переконатися, що його діяльність ведеться у відповідності до вимог чинного законодавства.

Процес аудиту на підприємстві потрібен: для керівництва підприємства, щоб мати змогу прийняти кращі управлінські рішення; для інвесторів та кредиторів, які матимуть змогу бачити достовірну інформацію про стан речей на підприємстві; для зацікавлених сторін, які можуть бути потенційними інвесторами чи кредиторами і їм потрібна прозора інформація про фінансовий стан компанії; для держави, яка отримує наповнення бюджету та загальне оздоровлення економіки завдяки аудиту.

Отже, економічна сутність аналізу та аудиту фінансового стану підприємства полягає в комплексному дослідженні його фінансового здоров'я та стійкості. Виконуючи основні завдання, дані інструменти є незамінним для керівництва, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін, які сприяють прийняттю кращих управлінських рішень, підвищенню ефективності діяльності та забезпеченню стійкого розвитку підприємства.

1.2 Нормативно-правове регулювання аналізу та аудиту фінансового стану

Нормативно-правове регулювання являє собою систему державного впливу на процеси та відносини, які відбуваються протягом діяльності підприємства, за допомогою використання різних форм нормативно-правових актів, наказів, стандартів, а також чинного законодавства України. Завдяки своїм принципам нормативно-правове регулювання відіграє важливу роль у житті підприємства. Воно допомагає не тільки забезпечувати порядок впродовж діяльності або ж створити умови для розвитку власного бізнесу та економіки загалом, а допомагає захистити свої інтереси та будувати процеси на правовій основі. Тому питання нормативно-правового регулювання

процесів в діяльності підприємства в тому числі аналізу та аудиту фінансового стану набирає все більшої актуальності.

Аналіз та аудит фінансового стану підприємства – інструменти, які несуть за собою велику кількість дрібних та масштабних процесів, які вимагають нормативно-правового втручання. Механізм нормативно-правового регулювання налічує велику кількість законодавчих актів та стандартів, які спрямовані на регулювання проведення будь-яких операцій пов'язаних з фінансовим станом. Тому нормативно-правова база відіграє важливу роль у стабільності та видимості бізнесу.

Вивчаючи даний механізм варто розуміти, що метою нормативно-правового регулювання є: забезпечення об'єктивності та достовірності інформації про фінансовий стан підприємства; захист інтересів користувачів фінансової звітності; підвищення рівня прозорості та корпоративної відповідальності;

Систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні можна представити п'ятьма рівнями, кожен з яких охоплює ряд документів (рис.1.2):

Рис. 1.2. Рівні нормативно-правового регулювання в Україні

Джерело: самостійна розробка автора.

Рівні наведені на рис.1.2 налічують відповідні документи, тому можна визначити основні з них, які нормативно-правовою базою під час проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [19];
- Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу»;
- Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [20];
- Постанови та рішення Кабінету Міністрів України;
- Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності;
- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [21];
- П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати»;
- МСБО 1 «Подання фінансової звітності»;
- Наказ про облікову політику підприємства тощо.

Вивчення фінансового стану підприємства процес, який потребує наявності інформації про ресурси, ліквідність та платоспроможність підприємства. Дану інформацію ми можемо отримати з балансу.

Баланс - це звіт про фінансовий стан підприємства на певну дату, який відображає його активи, зобов'язання та власний капітал. Він дає уявлення про те, чим володіє підприємство (активи), кому воно заборгувало (зобов'язання) та скільки його власникам належить у компанії (власний капітал).

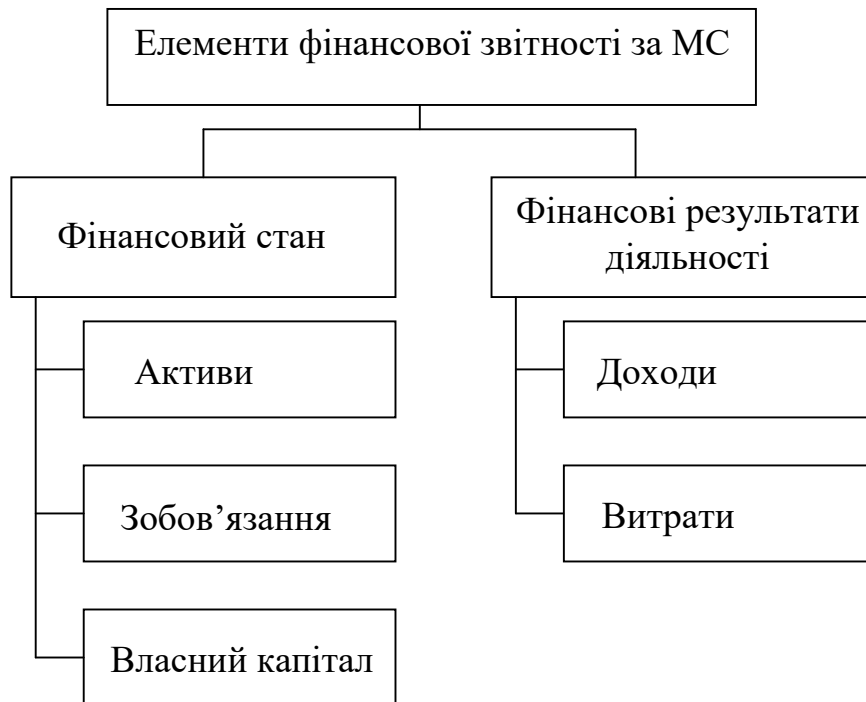
Основними складовими балансу являються активи, зобов'язання та власний капітал, а метою складання балансу можна назвати надання інформації про фінансовий стан, оцінку фінансової стійкості та відстеження змін, які відбуваються протягом певного періоду діяльності підприємства.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку – П(С)БО безпосередньо ґрунтуються на основі міжнародних

стандартів бухгалтерського обліку (далі за текстом – МСБО), тобто, «не суперечать міжнародним стандартам». Це свідчить про те, що майже кожному П(С)БО відповідає певне МСБО та МСФЗ.

Важливо пам'ятати, що П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати», також здійснюються вагомий вплив на формування висновків щодо фінансового стану підприємства, адже тільки завдяки їм ми можемо визначити основні засади формування інформації про витрати та доходи підприємства, які відображаються пізніше у фінансовій звітності. Загалом П(С)БО дають нам чітко зрозуміти умови визнання, оцінки та класифікації різного роду доходів та витрат, а згодом дана інформація надає користувачам можливість порівняти, оцінити та спрогнозувати доходи та витрати підприємства задля покращення діяльності в подальшому [19].

Доходи та витрати визначають, як частину елемента фінансової звітності за міжнародними стандартами (рис.1.3).

Рис.1.3. Елементи фінансової звітності за МС

Джерело: самостійна розробка автора.

Варто пам'ятати, що українське законодавство відповідає та регулює більшість процесів, які відбуваються під час аналізу та аудиту фінансового стану підприємства, а також під час прийняття рішень. Тому ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», згідно з законодавством, також має низку відповідальностей за недотримання нормативно-правових актів, а саме:

1. Аудитори, які здійснюють аналіз несуть: дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність.
2. Керівництво підприємства: адміністративну та цивільно-правову відповідальність.
3. Аудиторська фірма: дисциплінарну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність.

Таким чином, нормативно-правове регулювання є важливим під час проведення аналізу та аудиту фінансового стану в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», адже являється єдиною системою обґрунтованих, зрозумілих стандартів, яких потрібно дотримуватись для забезпечення якісної роботи та для попередження виникнення проблем пов'язаних із порушенням чинного законодавства України, нормативно-правових актів, наказів та стандартів, а також правил з проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства. Дотримання відповідної нормативно-правової бази надає можливість надавати прозору інформацію про свою діяльність, яка буде корисною для потенційних та наявних інвесторів, а також кредиторів та інших зацікавлених сторін.

1.3 Роль аналізу і аудиту фінансового стану підприємствах в умовах антикризового управління

Фінансовий стан підприємства – це сукупність його економічних характеристик, які відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів, а також їх здатність генерувати дохід та прибуток. Дивлячись на дане поняття фінансового стану пояснюється основне завдання аналізу та аудиту, адже всю актуальну та достовірну інформацію про

використання ресурсів підприємства, можливості для збільшення доходу та зменшення витрат, а також загалом про фінансовий стан дають саме ці два інструмента.

Впродовж діяльності підприємство зустрічається з різними проблемами, які напряду впливають на фінансові результати та становище на ринку. Такі проблеми можуть впливати на діяльність підприємства та формувати його фінансовий стан.

Ігнорування проблем на підприємстві керівництвом та іншими фірмами, які проводять перевірку може призвести до кризового фінансового стану підприємства, а також може початись кризовий період.

Криза на підприємстві – це значне погіршення фінансового стану, яку призводить до банкрутства. Вона відображається комплексом негативних явищ, які охоплюють всі сфери діяльності підприємства. Розглянемо основні ознаки кризи на підприємстві у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Ознаки кризи на підприємстві

Ознаки	Негативні явища
Фінансові	<ul style="list-style-type: none"> – Зниження доходів та прибутків – Зростання збитків – Нестача обігових коштів – Втрата платоспроможності
Виробничі	<ul style="list-style-type: none"> – Зниження обсягів виробництва та продажів – Невиконання планових показників – Зниження якості продукції
Маркетингові	<ul style="list-style-type: none"> – Втрата частки ринку – Зниження конкурентоспроможності – Погіршення іміджу підприємства – Зниження попиту на продукцію

Продовження таблиці 1.1

Організаційні	<ul style="list-style-type: none"> – Низька ефективність управління – Недосконала організаційна структура – Відсутність чіткої стратегії розвитку
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> – Зростання плинності кадрів – Зниження рівня заробітної плати – Погіршення умов праці

Джерело: самостійна розробка автора.

Криза на підприємстві також має різні причини, як зовнішні, так і внутрішні. До перших відносяться економічні кризи, зміни кон'юктури, стихійні лиха тощо. Стосовно других, сюди відносяться помилки в управлінні, неефективна маркетингова політика, застарілі технології тощо.

В сучасних реаліях такі причини та ознаки можуть призвести до банкрутства, якщо керівництво вчасно не зреагує та не внесе корективи. Банкрутство – юридична процедура, яка призводить до припинення діяльності підприємства та розпродажу його майна для погашення боргів перед кредиторами.

Для вирішення проблем під час кризи на підприємстві та уникненню банкрутства варто застосовувати аналіз та аудит фінансового стану, які нададуть чіткі дані для формування та впровадження антикризових планів, а також вжити заходів для підвищення платоспроможності. Відповідно після ретельного аналізу та встановленню причин, можна діяти на покращення становища, що може перевести підприємство в антикризовий період.

Антикризовий період – період часу, протягом якого економіка або підприємство відновлюється після кризи. Також це період, коли підприємство змушене вживати заходів для подолання складної економічної ситуації, яка виникла на підприємстві через різні фактори, такі, як: економічна криза, стихійні лиха, зміна ринкових умов, а також втрата ключових клієнтів.

Виконуючи, перш за все, завдання спрямовані на стабілізацію фінансового стану підприємства, антикризове управління також працює на покращення та збереження конкурентоспроможності, а також для збереження кваліфікованого персоналу, що досягається шляхом надання соціальної підтримки, навчання та розвитку персоналу. Повертаючись до антикризового періоду можемо виділити основні ознаки на підприємстві у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Ознаки антикризового періоду

Ознака	Результат
Стабілізація економічних показників	Зупинення падіння: <ul style="list-style-type: none"> – ВВП – Інфляції – Безробіття тощо
Відновлення економічного зростання	Поступове збільшення темпів зростання ВВП, інвестицій, споживання.
Покращення фінансового стану підприємства	<ul style="list-style-type: none"> – Збільшення прибутків – Зниження боргів – Зростання капіталізації
Відновлення ділової активності	<ul style="list-style-type: none"> – Зростання кількості нових підприємств – Збільшення обсягів торгівлі
Підвищення рівня життя населення	<ul style="list-style-type: none"> – Зростання доходів – Зниження рівня бідності – Поліпшення доступу до соціальних послуг

Джерело: самостійна розробка автора.

Аналіз та аудит фінансового стану підприємства відіграють важливу роль в умовах антикризового управління, адже дозволяють отримувати об'єктивну інформацію про фінансовий стан, що надає можливість керівництву підприємства чітко бачити його сильні та слабкі сторони, виявляти причини та відповідно розробляти плани дій для їхнього подолання.

Ефективна антикризова стратегія формується на основі отриманих даних аналізу, тобто інформації, отриманої під час процесу аналізу та аудиту, який дозволяє пізніше розробити комплекс заходів спрямованих на подолання кризи. Ці заходи можуть включати:

- реструктуризацію боргів;
- скорочення витрат;
- оптимізацію виробничих процесів;
- пошук нових джерел фінансування;
- зміну маркетингової стратегії тощо.

Аналіз та аудит фінансового стану дозволяють керівництву відстежувати динаміку фінансового стану та оцінювати ефективність вжитих антикризових заходів. Такий контроль дає можливість своєчасно вносити корективи до стратегії та вжити додаткових заходів у разі необхідності. Регулярний контроль за виконанням антикризових заходів допомагає мінімізувати ризики та максимізувати шанси на успішне подолання кризи.

Успішність підприємства може привабити потенційних інвесторів та кредиторів, а також принести задоволення від співпраці вже наявним, проте якщо підприємство переживає період кризи, тоді воно поступово втрачає зацікавленість даних персон і з часом зв'язок між підприємством і інвесторами може обірватись. Тому аналіз та аудит сприяють підвищенню довіри інвесторів та кредиторів через прозорість та відкритість фінансової інформації про стан підприємства. Такі процеси допомагають підприємству отримати додаткове фінансування, яке необхідне для подолання кризи. Досягнення такого результату може бути досягнуте тільки за регулярного проведення

аналізу та аудиту фінансового стану, що може стати одним із факторів, що сприяють залученню інвестицій та покращенню іміджу підприємства.

Аналіз та аудит, як і зазначалось раніше, є важливими інструментами для перевірки фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД». Визначено, що саме ці процеси надають змогу різним особам отримувати інформацію, яка потрібна для задоволення власних потреб. Керівництво підприємства може оперувати даною інформацією щодо прийняття управлінських рішень, в свою чергу кредитори та інвестори хочуть достовірної та прозорої інформації про стан речей, тому аналіз та аудит саме ті два інструменти, які можуть надати чітку, достовірну та прозору інформацію користувачам різного статусу.

Основні завдання, цілі та методи аналізу та аудиту фінансового стану надають змогу чіткіше розуміти роль та потребу у використанні цих інструментів та впровадження нових технологій для покращення даних процесів. Наведено характеристику та види методів, прийомів аналізу фінансового стану підприємства та виділено кілька з них, як основні під час діяльності, для розуміння, що дані процедури прямо впливають на погіршення або покращення справ під час діяльності компаній.

Завдяки нормативно-правовій базі встановлено первинні документи, які використовуються на ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» під час проведення перевірок, а головне визначено окремі накази, статuti та акти, які регулюють здійснення аналізу та аудиту на підприємстві. Помилки під час проведення процедур також можуть прямо впливати на кризовий та антикризовий періоди в діяльності, перш за все, тому, що кожна помилка має наслідки та несе за собою відповідальність. Вдалось встановити, що ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» має адміністративну, дисциплінарну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність.

З розвитком сучасності чітко видно позитивні сторони розвитку в різних сферах діяльності, проте не варто забувати про негатив. Зростання шахрайств, використання недостовірної інформації та багато інших проблем – наслідки того, що недоброчесні фахівці також розвиваються, пристосовуються до змін

та підлаштовують власні афери під реалії. Саме тому в сфері бізнесу важливо проводити на регулярній основі аналіз та аудит фінансового стану підприємства, щоб мати розуміння та впевнитись в тому, що діяльність здійснюється згідно законодавству, з дотриманням різного роду вимог. Попри це варто розуміти, що методика, методи та загалом всю систему аналізу та аудиту потрібно вдосконалювати та робити її гнучкою до змін, тому потреба у фахівцях з аналізу та аудиту буде завжди актуальною.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

2.1 Особливості проведення аудиту фінансового стану досліджуваного підприємства

В умовах сучасного бізнесу проведення аудиту фінансового стану підприємства є важливим інструментом для вирішення проблем, які виникають, а головне можуть виникнути в подальшій діяльності. Дане дослідження виконує головне завдання, яке несе за собою надання об'єктивної та неупередженої інформації власникам, інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам, що в подальшому дозволяє підприємству закріпити свою позицію на ринку та стрімко розвиватись.

На даний момент виходячи з постійних змін та боротьби за вигідніше становище на ринку, підприємства все більше надають увагу проведенню аудиту фінансового стану, який дає змогу оцінити отриману інформацію та з подальшим аналізом визначити шляхи покращення конкурентоспроможності підприємства.

Для досягнення поставленою мети аудиту фінансового стану підприємства визначають низку завдань, які пов'язані з аналізом фінансових результатів, які напряду впливають на формування аудиторських висновків.

Завдання аудиту фінансових результатів за даними аудиторських перевірок на ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»:

- перевірка дотримання встановленого порядку формування фінансових результатів відповідно до чинного законодавства;
- перевірка правильності відображення в обліку операцій, що призвели до виникнення фінансових результатів;
- встановлення правильності оцінки доходів і витрат у бухгалтерському обліку для визначення фінансових результатів;

- встановлення правильності оцінки і повноти відображення фінансових результатів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності;
- підтвердження належності відображених у фінансовій звітності прибутків даному підприємству;
- встановлення дотримання підприємством межі звітного періоду.

Відповідно до завдань аудиту фінансових результатів в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» можна визначити основні завдання бухгалтерського обліку, який ведеться впродовж діяльності компанії та полягає у:

- веденні обліку операцій та господарських процесів;
- наданні достовірної та повної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства;
- контролі за дотриманням законодавства;
- забезпеченні збереження бухгалтерських документів;
- наданні інформації про прийняття управлінських рішень;
- забезпеченні економічної безпеки підприємства тощо.

Аудитору під час проведення аудиту фінансового стану компанії «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» необхідно враховувати такі особливості, як оцінку доходів від оренди, які перевіряються завдяки ретельному огляду облікової інформації, яка стосується доходів від оренди та міститься в таких документах: договори оренди; орендні платежі; заборгованість з орендної плати; вільні площі та конкурентну орендну ставку. Отримана інформація після проведення дослідження документів пізніше використовується для різних цілей, пов'язаних з управлінням нерухомістю та інвестуванням, відповідно для формування стратегії в зацікавленості потенційних інвесторів та кредиторів.

Організація та проведення процесу аудиту фінансового стану аудитором на ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» потребує ретельної уваги до таких особливостей, як:

- оцінка доходів: стосується договорів оренди та заборгованостей;

- оцінка витрат: амортизація, податки та збори тощо;
- оцінка ризиків пов'язаних зі стихійним лихом або ж зміною в законодавстві, а також зміною ситуації на ринку;
- оцінка системи внутрішнього контролю, яка відповідає за перевірку достовірності та надійності інформації, а також ефективності ресурсів підприємства;
- оцінка перспектив розвитку, де аудитори надають прогнози щодо майбутніх фінансових результатів на основі отриманих висновків;
- оцінка фінансової стійкості: визначення платоспроможності та ліквідності;
- оцінка відповідності бухгалтерського обліку, де аудитор повинен переконатись в тому, що бухгалтерський облік ведеться відповідно до чинного законодавства України та стандартів.

Аудит на підприємстві ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» здійснюється поетапно, де кожен етап несе за собою конкретне завдання та сприяє підвищенню контролю за якістю проведення процесу, а також, згідно з джерелами багатьох авторів, формується висновок, що етапи служать інструкцією для аудитора та керівництва, яке дивлячись на кожен етап, має чітке розуміння того, що відбувається на тому чи іншому рівні, тобто це можна сприйняти, як інструкцію. Виходячи з цього підприємство надає нам наступні етапи планування аудиту фінансового стану:

- планування аудиту;
- виконання аудиторських процедур;
- формування аудиторського висновку;
- доведення результатів аудиту.

На етапі «Планування аудиту» аудитори визначають цілі та обсяг аудиту, ознайомлюються з діяльністю ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», вивчають нормативно-правові акти, що регулюють ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Також аудитори оцінюють ризики, пов'язані з

діяльністю компанії, та складають програму аудиту, яка визначає конкретні дії, що будуть виконуватися протягом аудиту.

Наступний етап «Виконання аудиторських процедур» - етап, де аудитори отримують та аналізують аудиторські докази, необхідні для формування думки щодо достовірності фінансової звітності. Це може включати перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку, оцінку ризиків неточностей у фінансовій звітності, тестування внутрішнього контролю, виконання детальних тестів по операціях та залишках, аналіз балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал. Також аудитори отримують письмові пояснення від керівництва ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» з приводу виявлених недоліків.

Формування аудиторського висновку несе за собою формування робочих документів, які містять всі докази, отримані протягом аудиту. На основі цих документів аудитори складають аудиторський висновок, в якому викладено їх думку щодо достовірності фінансової звітності. Аудиторський висновок та рекомендації щодо усунення виявлених недоліків надаються керівництву компанії., після чого керівництво, дивлячись на твердження аудитора або ж аудиторської фірми, проводить аналіз отриманої інформації після перевірки фінансового стану та формує відповідні рішення на покращення ситуації.

На останньому етапі «Доведення результатів аудиту» передбачається надання звіту про результати аудиту користувачам фінансової звітності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД».

Отже, особливостями проведення аудиту фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» є те, що дана компанія перш за все в порівнянні з іншими компаніями має іншу галузь діяльності, яка несе за собою відмінності в аналізі відповідних даних. Також підприємство є невеликим та спрощує деякі аспекти проведення аудиту і додатково має просту систему внутрішнього контролю, яка потребує меншої уваги аудиторів, що спрощує їм роботу. Проте якого роду галузь, масштаб, структура чи фінансові показники підприємства не були,

завжди важливо проводити аудиторську перевірку для оновлення фінансового стану та отримання відповідно достовірної інформації пов'язаної з діяльністю компанії.

2.2 Методика здійснення аудиту фінансового стану

Здійснення аудиту фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» здійснюється за певною технологією, адже функціонує як інформаційна система в конкретному технологічному стані та здійснюється у відповідній послідовності.

Технологією аудиту можна назвати науково-організований процес, який передбачає виконання аудиторських робіт у певній послідовності за окремими стадіями, тісно пов'язаними між собою, що утворюють єдину систему для вирішення поставлених завдань [1].

Необхідно розрізнити терміни метод та методика. Метод - це конкретний спосіб дослідження, який використовується для отримання інформації про об'єкт дослідження. Методика ж охоплює ширший спектр, включаючи не лише методи, але й технічні прийоми, інструменти та засоби, які використовуються для комплексного дослідження стану та поведінки об'єктів з метою досягнення поставлених цілей.

В даний час не можливо сказати, що існує визначена методика проведення аудиту на підприємстві, адже в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» на це впливає низка факторів. Першим фактором є те, що методика визначається кожним підприємством індивідуально, тобто можна сказати, що фактором, який впливає на формування методики аудиту є індивідуальний підхід до аудиту. Такий підхід надає можливість обрати правильне рішення ґрунтуючись на компетенції команди, специфіці досліджуваного об'єкта, галузевих особливостях та чинному законодавстві.

Стрімкий розвиток сфери бізнесу вносить корективи в діяльність підприємств, адже доводиться адаптуватись до змін і відповідно всі способи

та методи, якими користувались раніше не можуть використовуватись в даний час. Саме тому другим фактором є динамічний розвиток методики, який пояснює, що методика аудиту не є статичною, адже відповідно до змін вона еволюціонує, адаптуючись до мінливих умов та потреб. Ґрунтуючись на досвіді минулих перевірок, аудитори здійснюють свою діяльність, вносячи корективи в наявну методику, щоб адаптувати її до змін та удосконалити новими інструментами та підходами.

Відштовхуючись від стрімкого та динамічного розвитку варто удосконалювати методику так, щоб вона була гнучкою і адаптивною до подальших змін. Дана характеристика є важливою під час формування методики аудиту, тому аудитори повинні адаптувати методику так, щоб в разі необхідності можна було внести мінімальні корективи та продовжити роботу в короткі терміни.

Четвертий та п'ятий фактор пов'язані між собою, адже вони стосуються персоналізації та вдосконалення методики аудиту на підприємствах. Повертаючись до першого фактору, який стосувався індивідуального підходу, варто пригадати, що аудитори повинні персоналізувати методику проведення аудиту, враховуючи специфікацію конкретних підприємств, його галузь завдання аудиту та очікувані результати. Це звичайно ж підвищує шанси та може гарантувати те, що дослідження буде проведено максимально ефективно та результативно. Щодо п'ятого фактору, то тут все просто, адже постійне вдосконалення має бути одним і основних завдань аудиторів при формуванні методики аудиту. Постійні зміни вимагають того, щоб аудитори, проводячи дослідження, визначали сильні та слабкі сторони методики та розробляли нові методи та підходи, які дозволять підвищити ефективність та якість проведення перевірки.

Під час формування методики проведення аудиту виділяють такі основні підходи, як:

- бухгалтерський;
- юридичний;

- спеціальний;
- галузевий;
- податковий.

Бухгалтерський підхід іншими словами можна назвати методикою звірки оборотів і залишків по рахунках бухгалтерського обліку. Під час використання даного підходу беруться до уваги дані минулих років або періодів фінансової звітності, що допомагає отримати дані для оцінки стійкості та рентабельності підприємства. Перевагою такого підходу на підприємстві ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» є: регулярність, яка дозволяє проводити постійний моніторинг фінансового стану; об'єктивність, яка характеризується тим, що бухгалтерський облік ґрунтується на використанні об'єктивних даних обліку та фінансової звітності і цим мінімізує вплив суб'єктивних тверджень; простота та зрозумілість, що дає можливість широкому колу користувачів мати розуміння того, що відбувається.

Важливу роль відіграє юридичний підхід до аудиту. Він передбачає ретельне вивчення господарських операцій з точки зору їх відповідності чинному законодавству. Завдяки даному підходу можна перевірити фінансову звітність на дотримання чинного законодавства України, стандартів та нормативно-правових актів. Він також дозволяє отримати більш повну та об'єктивну картину фінансового стану підприємства та виявити можливі ризики.

Хоча юридичний та бухгалтерський підходи до аудиту мають свою специфіку, вони тісно пов'язані між собою. Перевірка достовірності оборотів і залишків за рахунками бухгалтерського обліку неможлива без розуміння правових підстав для здійснення відповідних операцій.

Таким чином, ефективний аудит фінансової звітності потребує поєднання двох підходів: комплексного аналізу бухгалтерської інформації та ретельного вивчення юридичних аспектів діяльності підприємства.

При розробці методик аудиту важливо враховувати особливості різних груп економічних суб'єктів. Ці групи характеризуються спільними ознаками,

такими як організаційно-правова форма, структура капіталу, структура управління, чисельність працівників, податковий режим тощо. До таких груп належать також належить ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», яке має менш складну структуру, але попри це має особливості у оподаткуванні та загалом веденні бухгалтерського обліку.

Важливо враховувати галузеву специфіку підприємства. Це стосується виду діяльності, особливостей формування доходів та витрат, виробничої собівартості продукції, витрат, пов'язаних з реалізацією.

Галузевий підхід не використовується окремо, а комплексно, поєднуючись з бухгалтерським, юридичним та спеціальним підходами. Це дозволяє розробити максимально ефективну методику аудиту, яка буде враховувати всі аспекти діяльності підприємства в конкретній галузі.

Враховання галузевих особливостей дає можливість:

- глибше зрозуміти специфіку формування фінансових показників;
- виявити можливі ризики, пов'язані з веденням діяльності в даній галузі;
- застосувати більш точні та релевантні методи аудиту.

Податковий підхід до аудиту передбачає перевірку відповідності фінансової звітності податковому законодавству. Аудитори досліджують, чи правильно формуються доходи та витрати, визначається прибуток до оподаткування, нараховується та сплачується ПДВ, а також здійснюються розрахунки з бюджетом.

Цей підхід охоплює:

- перевірку достовірності даних, що використовуються для розрахунку податків;
- оцінку дотримання податкового законодавства;
- виявлення можливих податкових ризиків та помилок;
- надання рекомендацій щодо оптимізації податкової структури.

Зважаючи на специфіку діяльності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», яка полягає в здачі нерухомості в оренду, використовують наступні прийоми під час проведення аудиту фінансового стану:

- вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю, де вивчається система внутрішнього контролю для отримання розуміння того, як саме вона впливає на достовірність фінансової звітності;
- тестування засобів внутрішнього контролю, що забезпечує перевірку засобів на ефективність функціонування;
- аналітичні процедури, які аудитор проводить порівнюючи фінансові показники з очікуваними значеннями, вишукуючи незвичайні тенденції або відхилення. Саме завдяки цьому можна виявити неправдиві дані в фінансовій звітності або ж навіть шахрайство та різного роду махінації зі сторони підприємства;
- детальні тести, які допомагають перевірити індивідуальні операції або залишки по рахунках фінансової звітності.

Формування методики аудиторської перевірки в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» є важливим, адже, по-перше, тут чітко визначені правила та стандарти аудиту, закріплені в методиці, гарантують об'єктивність та неупередженість результатів перевірки. Це дозволяє аудиторам чітко сформулювати цілі та завдання аудиту, а також визначити обсяг та характер необхідних робіт.

По-друге, аудит, проведений згідно з методикою, допомагає виявити недоліки у системі внутрішнього контролю ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД». На основі цих виявлень аудиторі можуть дати рекомендації щодо покращення системи, що призведе до зниження ризиків помилок та шахрайства, а також покращення недоліків приверне додаткову увагу інвесторів, кредиторів та інших партнерів, а саме через виникнення довіри до підприємства.

Загалом, формування методики аудиторської перевірки є важливим інструментом для ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», який дозволяє покращити якість та ефективність аудиту, а також сприяє підвищенню прозорості, звітності та довіри до фінансової звітності. Незважаючи на це, варто

зазначити, що методика аудиту не є статичним документом і постійно вдосконалюється з урахуванням змін в законодавстві, діяльності підприємства та інших факторів.

2.3 Шляхи удосконалення проведення аудиту фінансового стану досліджуваного підприємства

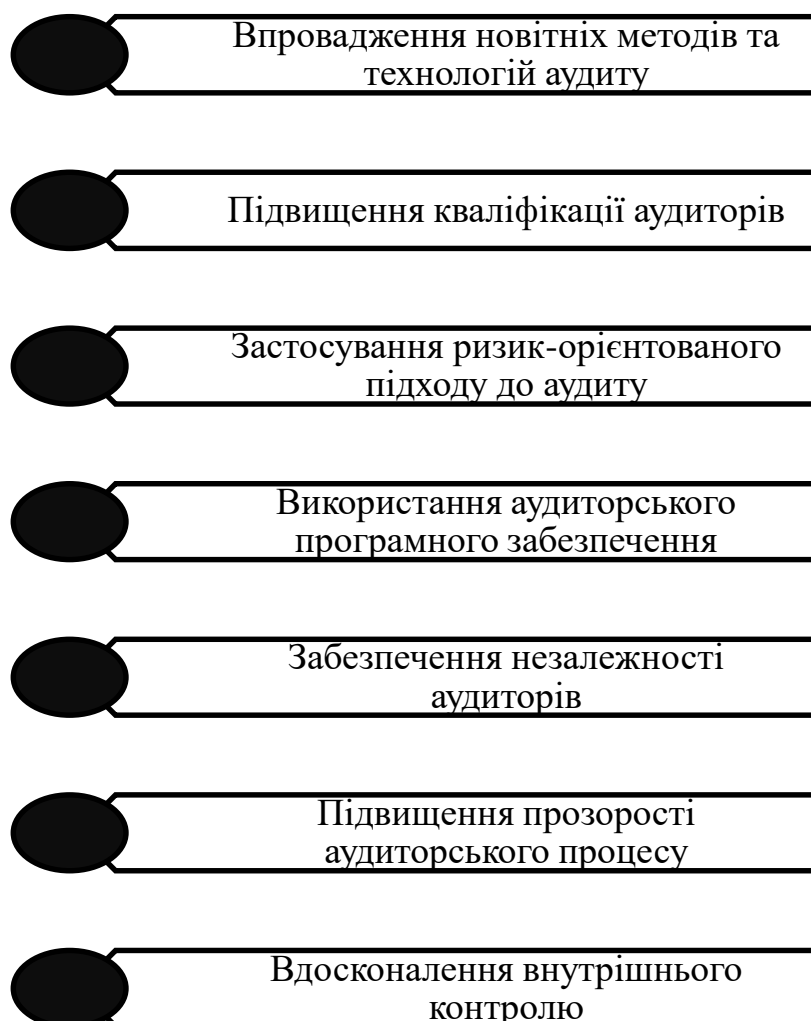
В сучасних умовах динамічного розвитку сфери економіки та постійних змін у законодавствах, актах, правках до наказів, які стосуються аудиторських перевірок на підприємствах постає питання удосконалення системи та методики проведення аудиту.

Ринкова економіка змінюється та несе за собою певні зміни, які можуть змусити підприємство удосконалювати власні методи проведення аудиторських перевірок фінансового стану. Такими методами може бути зміна попиту та пропозиції на оренду нерухомості, яка може вимагати від підприємства удосконалення методів проведення аудиту, а головне це кращого розуміння його фінансових ризиків. Також вагомою причиною для покращення методів аудиту фінансового стану є зміна цін на послуги, адже це призводить також до втрати великої частки бази клієнтів, які шукають для себе найвигіднішу пропозицію. Тоді підприємство має проводити аудиторські перевірки використовуючи новітні методи для оцінки стану та формування найкращих пропозицій, які будуть вигідні як самому підприємству, так і клієнту.

Кожна методика проведення будь-якого процесу має певні ознаки, які характеризують її структуру та загалом побудову. Гнучкість – одна з основ удосконалення будь-якої системи, адже тільки якщо вона буде гнучкою, вона зможе швидко реагувати на зміни та справлятися з базовими проблемами.

З часом кожен проходить період, коли настає час змін і потрібно до них пристосовуватись і адаптувати бізнес відповідно цих змін. Вдосконалення проведення аудиту фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ

ЗАХІД» є важливою та актуальною задачею, яка дозволяє підвищити його ефективність, об'єктивність та результативність. Досягнення цієї мети несе за собою певну кількість шляхів (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Шляхи вдосконалення проведення аудиту фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Джерело: самостійна розробка автора.

ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» дає детальний розбір кожного зі шляхів удосконалення проведення аудиту на підприємстві наводячи вказівки для прийняття найефективніших рішень керівництвом.

1. Впровадження новітніх методів та технологій аудиту несе за собою аналіз даних, тестування за допомогою контролю на основі ризиків та аналіз аудиторських ризиків, як окрему частину.

Аналіз даних на «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» відповідає за використання комп'ютерних програм для аналізу великих обсягів фінансової інформації, що дозволяє виявляти закономірності та аномалії, які могли б залишитися непоміченими при ручному аналізі.

Тестування за допомогою контролю на основні ризиків зосередження уваги аудитора на ризиках, які є найбільш істотними для фінансової звітності підприємства. Проте аналіз аудиторських ризиків - оцінка ймовірності того, що фінансова звітність може містити суттєві помилки, та розробка відповідних аудиторських процедур для їх виявлення.

2. Пункт підвищення кваліфікації аудиторів відповідає за їхнє навчання, яке несе за собою проходження ними курсів підвищення кваліфікації, семінарів та тренінгів з питань аудиту фінансового стану. Також їхньої участі у професійних об'єднаннях та саморозвитку аудиторів. Саме ці вказівки дозволяє аудиторам бути в курсі останніх змін у законодавстві, стандартах аудиту та кращих практиках, а також вивчення ними професійної літератури та законодавства.

3. Застосування ризик-орієнтованого підходу до аудиту. Це означає, що аудитор зосереджує свою увагу на тих аспектах діяльності підприємства, які мають найвищий ризик виникнення помилок або шахрайства.

Шахрайство в свою чергу може бути з використанням фінансової звітності, яке пов'язане з внесенням неправдивих даних у фінансову звітність. Прикладами такого шахрайства можуть бути: фіктивні продажі; незалежне визнання активів; зниження зобов'язань. Проте шахрайство може бути і у другій формі, а саме пов'язане з привласненням активів підприємства, наприклад: крадіжка, шахрайство з використанням кредитних карток та використання службового становища.

4. Використання аудиторських програмного забезпечення. Це дозволяє автоматизувати багато рутинних завдань, що звільняє час аудиторів для більш аналітичної роботи.

ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», як компанія з оренди нерухомості, використовує деякі програмні рішення для оптимізації своїх процесів та покращення обслуговування клієнтів: CRM-системи (Bitrix24 – найпопулярніша CRM-система); програмне забезпечення для управління нерухомістю (Rentix - хмарна ПНУ, яка містить широкий спектр функцій для управління орендою нерухомості, включаючи лістинг нерухомості, прийом заявок, підписання договорів оренди, відстеження платежів та обслуговування клієнтів); бухгалтерське програмне забезпечення (1С: Бухгалтерія 8 та FONDY, яке можна назвати доволі простим забезпеченням, яке підходить для нових працівників).

5. Забезпечення незалежності аудиторів. Це означає, що аудитори не повинні мати конфлікту інтересів, який може вплинути на їх об'єктивність.

6. Підвищення прозорості аудиторського процесу, який досягається двома шляхами.

Перший – розкриття інформації про аудитора, де надається користувачам фінансової звітності інформації про кваліфікацію аудитора, його досвід роботи та інші релевантні дані. Другий – опублікування аудиторського звіту, який надає користувачам інформацію про результати аудиту та виявлені недоліки.

7. Останній шлях – вдосконалення внутрішнього контролю на підприємстві, який також досягається низкою процесів, а саме: розробки та впровадження системи внутрішнього контролю та регулярний моніторинг та оцінка системи внутрішнього контролю. Дані процеси дуже пов'язані між собою, адже перший пояснюється тим, що розробляється найкращий варіант, який відповідає всім практикам та потребам підприємства, а другий процес характеризується тим, щоб переконатись та перевірити систему на ефективність в роботі.

Впровадження цих та інших додаткових заходів дозволяє підприємству «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» підвищувати якість аудиту фінансового стану, що сприяє кращому розумінню ситуації в компанії, підвищенню зацікавленості інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених осіб в співпраці, а також головне

– прийняттю обґрунтованих рішень. Саме обґрунтовані зважені рішення дають найбільший ефект та ведуть підприємство до найкращих показників, а також робить його успішним на ринку та дозволяє закріпити свої позиції, що означає його високу конкурентоспроможність.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ У «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

3.1. Організація проведення аналізу фінансового стану

Сфера бізнесу в сучасних умовах потребує контролю за всіма процесами, які відбуваються впродовж діяльності підприємства, задля кращого розуміння становища, формування висновків для покращення діяльності та прийняття ефективних рішень для досягнення найвищих показників.

Прийняття рішень на підприємствах завжди потребує плідного аналізу всіх процесів, тому потреба в аналізі фінансового стану є великою так, як і проведення аудиторських перевірок, про що раніше зазначалось. Аналіз фінансового стану підприємства можна назвати комплексний процес дослідження фінансового здоров'я та стійкості. Саме аналіз сприяє та дає змогу оцінювати наявність та розміщення активів, відповідно їхню ліквідність та ефективність використання, тобто оцінка його майнового стану. Попри це аналіз надає можливість оцінювати витрати та доходи компанії через їхню динаміку, а додатково існує таке поняття, як фінансова стійкість, яку можна оцінювати завдяки аналізу, а саме оцінити здатність підприємства виконувати власні обов'язки, зобов'язання та генерувати прибуток у довгостроковій перспективі.

Метою проведення аналізу фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» є:

- отримання уявлення про загальне фінансове становище підприємства;
- оцінка його стійкості, платоспроможності, рентабельності та інші важливі характеристики;
- виявлення сильних та слабких сторін підприємства;
- розробка рекомендацій щодо покращення фінансового стану.

Аналіз фінансового стану є динамічним процесом і тому повинен проводитись регулярно, щоб мати змогу відстежити зміни в діяльності підприємства та своєчасно реагувати на них. В ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» він відбувається в кілька етапів (рис.3.1).

Рис. 3.1. Етапи проведення аналізу фінансового стану в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Джерело: самостійна розробка автора.

В ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» на даних етапах проводяться певні дії такі, як:

1. На першому етапі відбувається збирання фінансової звітності (балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал), а також додаткової інформації про діяльність підприємства, його плани та ринкову ситуацію. Проте на цьому етапі варто перевірити достовірність і повноту зібраної інформації для кращого аналізу.

2. Другий етап пов'язаний із визначенням цілі аналізу та вибором методів, які найкраще їм відповідають, враховуючи специфіку діяльності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД».

3. Третій етап – етап, де проводиться сам аналіз методами горизонтального аналізу пов'язаного з порівнянням та зіставленням показників за різні періоди часу. Також вертикальний аналіз, який надає змогу

порівняти показники у одному періоді. Проте є ще два методи: факторний та коефіцієнтний аналіз.

4. Четвертий етап відповідає за порівняння отриманих результатів з нормативними значеннями, виявлення сильних та слабких сторін підприємства, оцінка ризиків та загроз, а також визначення можливостей для покращення.

5. Останній етап – етап, де готується звіт про результати аналізу, розробляються рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства та надаються керівництву для прийняття відповідних рішень.

Попри загальні методи аналізу фінансової звітності існують також спеціальні. Спеціальними методами можна назвати комплекс дій та інструментів, які використовують на підприємстві задля оцінки різних аспектів діяльності компанії. Такі методи допомагають під час та після аналізу виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану, платоспроможності, ліквідності та рентабельності підприємства. Основними спеціальними методами аналізу фінансового стану підприємства можна назвати:

1. Аналіз ліквідності, який полягає в оцінці здатності підприємства погасити власні короткострокові зобов'язання, забезпечити безперебійну роботу та уникнути дефолту. Він дозволяє зрозуміти, чи має підприємство достатньо коштів, щоб оплачувати рахунки за оренду, зарплати постачальникам та інші короткострокові витрати. Виходячи з цього можна сказати, що аналіз ліквідності має дещо спільне з аналізом платоспроможності.

Аналіз ліквідності важливий для підприємства з кількох причин:

- захист від дефолту: допомагає керівництву підприємства виявити потенційні проблеми з платоспроможністю на ранній стадії та вжити заходів для їх вирішення;
- оптимізація використання коштів: дозволяє керівництву підприємства ефективно розподіляти кошти, визначаючи оптимальний рівень короткострокових інвестицій та запасів;

– підвищення інвестиційної привабливості, адже висока ліквідність підприємства свідчить про його фінансову стійкість та знижує ризики для інвесторів, збільшуючи його інвестиційну привабливість.

2. Аналіз платоспроможності, який виявляє здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання в короткострокових перспективах, використовуючи свої найбільш ліквідні активи.

Перевагою такого аналізу є те, що він дозволяє оцінити фінансову стійкість через виявлення можливостей для негайного погашення боргів, а також забезпечення довіри інвесторів та кредиторів, що супроводжується підвищенням їхньої впевненості у фінансовій стійкості та стабільності підприємства.

3. Аналіз фінансової стійкості – аналіз, який визначає незалежність та стабільність підприємства, включаючи оцінку співвідношення власного і залученого капіталу та визначення рівня фінансових ризиків.

Щодо переваги даного типу аналізу можна сказати, що він, перш за все, захищає від банкрутства, адже дає розуміння рівня залежності від зовнішнього фінансування, а також забезпечує планування стратегій фінансування, що допомагає оптимізувати структуру капіталу.

4. Аналіз рентабельності оцінює здатність підприємства генерувати прибуток від використання власних ресурсів, що охоплює різні аспекти пов'язані із прибутковістю (рентабельність активів і власного капіталу).

Перевагою такого аналізу є ефективність використання ресурсів, адже допомагає визначити наскільки ефективно використовуються активи і капітал, а також підвищення інвестиційної привабливості, адже високі показники рентабельності підприємство привертають увагу інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Ключовими перевагами даних методів полягає в тому, що їх можна використовувати комплексно, що дозволить отримати всебічну картину фінансового стану підприємства, а також попередити ризики потенційних фінансових проблем та проаналізувати можливості для їх запобігання. Попри

це використання даних методів покращує управління підприємством, надаючи чіткі та достовірні дані для формування можливих рішень, а пізніше прийняття обґрунтованих тих, які найбільше підійдуть для підприємства та забезпечать підвищення рівня фінансового стану.

3.2 Оцінка фінансового стану досліджуваного підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства є важливим процесом аналізу та оцінки фінансових показників. Вона відображає здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання, ефективно використовувати ресурси, підтримувати стабільний рівень доходів та забезпечувати довгострокову стійкість. Попри це, даний процес включає аналіз фінансової звітності підприємства, враховуючи баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші фінансові документи.

Процес оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» надає можливість виявляти слабкі та сильні сторони, що дозволяє ідентифікувати слабкі місця у фінансовому управлінні: низька ліквідність, висока заборгованість та низька ліквідність. Оцінка надає інформацію для аналізу аспектів фінансової діяльності та розуміння, які є найуспішнішими, а на які потрібно звернути більшу увагу та посприяти їхньому покращенню. Завдяки цьому покращуються управлінські рішення, адже надається точна та достовірна інформація для формування стратегічних планів та прийняття відповідних рішень щодо розвитку підприємства, оптимізації його витрат та інвестицій.

ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» здійснює діяльність відносно чинного законодавства України, що підтверджує регулярну оцінку стосовно дотримання нормативних вимог та перевірку відповідності фінансової звітності та діяльності вимогам законодавства та регуляторів. Попри це методи аналізу фінансового стану забезпечують фінансову стабільність та зростання

ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД», допомагаючи контролювати його стійкість до зовнішніх та внутрішніх ризиків, що сприяє стабільному зростанню.

Дані фінансової звітності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» дають нам інформацію про діяльність підприємства за 2022-2023 роки у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Фінансова звітність підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Показник	2023	2022
Дохід	619000	385600
Чистий прибуток	13600	36300
Активи	3269200	3608300
Зобов'язання	269200	608300
Кількість працівників	1	1

Джерело: узагальнено автором [38].

Спираючись на отримані дані фінансової звітності можна провести поверхневий аналіз:

1. Дохід у 2023 році збільшився на 56,6% у порівнянні з 2022 роком, з 385 600 грн до 619 000 грн. Таке зростання пов'язане зі зростанням попиту на оренду нерухомості, зростання орендної плати або збільшення площ, що здаються в оренду.

2. Чистий прибуток підприємства зменшився на 62,8% у порівнянні з 2022 роком, з 36 300 грн до 13 600 грн. Таке зменшення в свою чергу пов'язано з факторами такими, як збільшення доходів, зменшення витрат або зміна податкових витрат.

3. Бачимо, що загальні активи підприємства зменшилися на 9,3% у порівнянні з 2022 роком, з 3608300 грн до 3269200 грн. Спад пов'язано з придбання нової нерухомості, зростанням дебіторської заборгованості або зміною методів обліку, які доводилось адаптовувати до відповідних змін.

4. Загальні зобов'язання підприємства зменшилися на 55,7% у порівнянні з 2022 роком, з 608300грн до 269200 грн. Зменшення пов'язано зі зростанням кредиторської заборгованості, випуску облігацій.

Аналіз рентабельності, як зазначалось, оцінює здатність підприємства генерувати прибуток від використання власних ресурсів, що охоплює різні аспекти пов'язані із прибутковістю (рентабельність активів і власного капіталу). Рентабельність активів підприємства розраховується за наступною формулою:

$$\text{Рентаб. активів} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}} \quad (3.1)$$

Де:

- Чистий прибуток: 13600 грн
- Середньорічна вартість активів: $(3608300 \text{ грн} + 3269200 \text{ грн}) / 2 = 3438750 \text{ грн}$

Згідно з даними можемо розрахувати рентабельність активів ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» за формулою:

$$\text{Рентаб. активів} = \frac{13600}{3438750} = 0,39\% \quad (3.2)$$

Рентабельність власного капіталу ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» розраховується за формулою:

Рентаб. власного капіт.

$$= \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}} \quad (3.3)$$

Де:

- Чистий прибуток: 13600 грн
- Середньорічна вартість власного капіталу: $(2999900 \text{ грн} + 2692000 \text{ грн}) / 2 = 2845950 \text{ грн}$

Згідно з даними можемо розрахувати рентабельність власного капіталу ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» за формулою:

$$\text{Рентаб. власного капіт.} = \frac{13600}{2845950} = 0,48\% \quad (3.4)$$

За отриманими результатами формується наступний висновок:

– Рентабельність активів становить 0,39%, що свідчить про те, що ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» генерує 0,39 грн чистого прибутку на кожен гривню, вкладену в активи. Це низький показник рентабельності, який може бути пов'язаний з високою вартістю активів, зростанням витрат/зменшенням доходів.

– Рентабельність власного капіталу становить 0,48%, що свідчить про те, що ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» генерує 0,48 грн чистого прибутку на кожен гривню власного капіталу. Це також низький показник рентабельності, який може бути пов'язаний з високою заборгованістю підприємства.

Класифікуючи методи аналізу фінансового стану підприємства особливої уваги набуває спеціальний метод – ліквідності. Він полягає в оцінці здатності підприємства погасити власні короткострокові зобов'язання, забезпечити безперебійну роботу та уникнути дефолту. Розраховується за формулою:

$$\text{Коефіцієнт поточ. ліквід.} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (3.5)$$

Де:

– Поточні активи: 3000000 грн

– Поточні зобов'язання: 1169200 грн

Отримані дані надають можливість розрахувати коефіцієнт поточної ліквідності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» з формули:

$$\text{Коефіцієнт поточ. ліквід.} = \frac{3000000}{1169200} = 2,57 \quad (3.6)$$

Коефіцієнт поточної ліквідності 2,57 свідчить про те, що ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» має 2,57 гривні оборотних активів на кожен гривню поточних зобов'язань. Це нормальний показник ліквідності, який показує, що компанія має достатньо оборотних активів, щоб покрити свої короткострокові зобов'язання.

Горизонтальний аналіз фінансового стану підприємства відноситься до загальних методів аналізу та розраховано у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Горизонтальний аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Показник	2022	2023	Зміна, %
Дохід	2385600	619000	+60,5%
Чистий прибуток	36300	13600	-62,8%
Активи	3608300	3269200	-9,4%
Зобов'язання	608300	269200	-55,7%
Кількість працівників	1	1	0%

Джерело: самостійна розробка автора.

Виходячи з горизонтального аналізу фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» бачимо:

- дохід: збільшився на 60,5%. Це значне збільшення пов'язане зі збільшенням попиту на оренду нерухомості та зростання орендної плати;
- чистий прибуток: зменшився на 62,8%. Це негативний показник, який свідчить про те, що компанія стала менш рентабельною;
- активи: зменшилися на 9,4%. Це може бути пов'язано зі зменшенням обсягів діяльності або з іншими факторами;
- зобов'язання: зменшилися на 55,7%. Це позитивний показник, який свідчить про те, що компанія стала більш фінансово стійкою;
- кількість працівників: не змінилася.

Паралельно до горизонтального аналізу вдалось здійснити вертикальний аналіз за даними фінансової звітності ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» у табл.3.3.

Таблиця 3.3

Вертикальний аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Показник	2022	2023
Дохід, % від активів	65,8%	18,9%
Чистий прибуток, % від доходів	1,5%	2,2%
Зобов'язання, % від активів	16,8%	8,2%

Джерело: самостійна розробка автора.

Виходячи з вертикального аналізу можемо бачити значну зміну по показниках, а саме:

1. Дохід, % від активів: зменшився з 65,8% до 18,9%. Це свідчить про те, що активи компанії стали менш ефективними у генеруванні доходу.
2. Чистий прибуток, % від доходів: збільшився з 1,5% до 2,2%. Це може бути пов'язано зі зменшенням витрат або з іншими факторами.
3. Зобов'язання, % від активів: зменшилися з 16,8% до 8,2%. Це позитивний показник, який свідчить про те, що компанія стала менш залежною від боргового фінансування.

Додатковим етапом проведення аналізу підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» можна назвати формування SWOT-аналізу. SWOT-аналіз характеризується виявленням сильних та слабких сторін підприємства, а також оцінкою можливостей та загроз для підприємства. Відповідно до даного визначення сформуємо аналіз нашого підприємства:

1. Сильні сторони:
  - Досвід роботи: Компанія має досвід роботи на ринку, що дає їй конкурентні переваги.
  - Кваліфікований персонал: у компанії працюють кваліфіковані фахівці, які роблять свій внесок у її успіх.

– Наявність активів: володіння активами, такими як нерухомість, обладнання або інтелектуальна власність, є його перевагою.

2. Слабкі сторони:

– Зниження доходів: зниження доходів є ознакою того, що компанія втрачає свою частку ринку і має проблеми з конкурентоспроможністю.

– Зниження рентабельності: зниження рентабельності свідчить про те, що компанія неефективно використовує свої ресурси та стикається з високими витратами.

– Недостатнє фінансування: недостатнє фінансування обмежує можливості компанії для розвитку або інвестування в нові продукти чи послуги.

3. Можливості:

– Зростання ринку: зростання ринку надає компанії можливість розширити свою частку ринку та збільшити доходи.

– Нові продукти або послуги: розробка нових продуктів та послуг допомагає компанії диверсифікувати джерела доходу та залучити нових клієнтів.

– Вихід на нові ринки: допомагає компанії розширити свою базу клієнтів та збільшити доходи.

4. Загрози:

– Збільшення конкуренції: ускладнює компанії збереження своєї частки ринку та рентабельності.

– Економічний спад: економічний спад призводить до зниження попиту на продукцію або послуги компанії.

– Зростання цін: зростання цін на сировину або інші ресурси призводить до збільшення витрат компанії та зниження її рентабельності.

Даний вид аналізу є хорошим методом дослідження процесів на підприємстві та формування як загальних висновків, так і конкретних, які стосуються або фінансової звітності, або роботи якогось з відділів, того самого

маркетингу. Він дозволяє в короткі терміни проаналізувати діяльність підприємства та надати йому «першу медичну допомогу», тобто запобігти можливим проблемам або ж просто мінімізувати ризики їх виникнення.

Здійснюючи аналіз фінансового стану підприємство ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» використовує багато методів та видів для кращого розуміння стану речей компанії. Їхні фахівці проводять аналіз кожного відділу та намагаються отримати якомога більше інформації для формування єдиного висновку та передачі його керівництву компанії. Керівництво компанії в свою чергу засідає разом з власниками, яких є двоє, та радяться на основні показників та висновків отриманих після проведення аналізу та приймають відповідне рішення.

Аналіз фінансового стану підприємства є невід'ємною частиною діяльності кожного підприємства в тому числі ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД». Саме завдяки аналізу керівництво компанії має змогу отримувати чітку, достовірну та прозору інформацію стосовно діяльності власного бізнесу та, як зазначалось раніше, приймати найкращі рішення. Аналіз не тільки надає можливість вийти на новий рівень ринку, а й закріпитись на ньому, стати конкурентоспроможними. Враховуючи теперішні зміни в ринковій економіці, зміни в законодавстві та зміни в потребах людства, першість на ринку – те, до чого потрібно прагнути кожному власнику бізнесу, адже тільки тоді вони зможу отримувати максимум від діяльності підприємства та можливість розширюватись, впроваджуючи нові проекти, які, важливо зазначити, також вимагатимуть глибокого аналізу.

3.3 Напрямки підвищення рівня фінансового стану підприємства

Сучасні умови несуть за собою велику кількість змін, які впливають на зміну ринкове середовище. Підприємства намагаються адаптувати методи та методику здійснення аналізу та аудиту фінансового стану з метою

забезпечення максимальної ефективності діяльності, включаючи також підвищення рівня управління. Конкурентоспроможність залежить від якості організації процесів управління та використання методик аудиту, а також методів аналізу фінансового стану підприємства.

Підвищення рівня фінансового стану підприємства включає кілька ключових напрямків, які допомагають поліпшити його фінансову стійкість та ефективність. Один з напрямків – оптимізація витрат, яка включає зниження витрат на виробництво через аналіз і виявлення неефективних витрат та розробку заходів для їх зниження. Оптимізація управлінських витрат також важлива, і для цього впроваджуються ефективні методи управління ресурсами та процесами. Підвищення ефективності використання активів є ще одним напрямком, що передбачає покращення оборотності активів шляхом зменшення часу обігу запасів і підвищення швидкості реалізації продукції. Інвестування в ефективні активи, що приносять високий дохід, також допомагає підвищити ефективність.

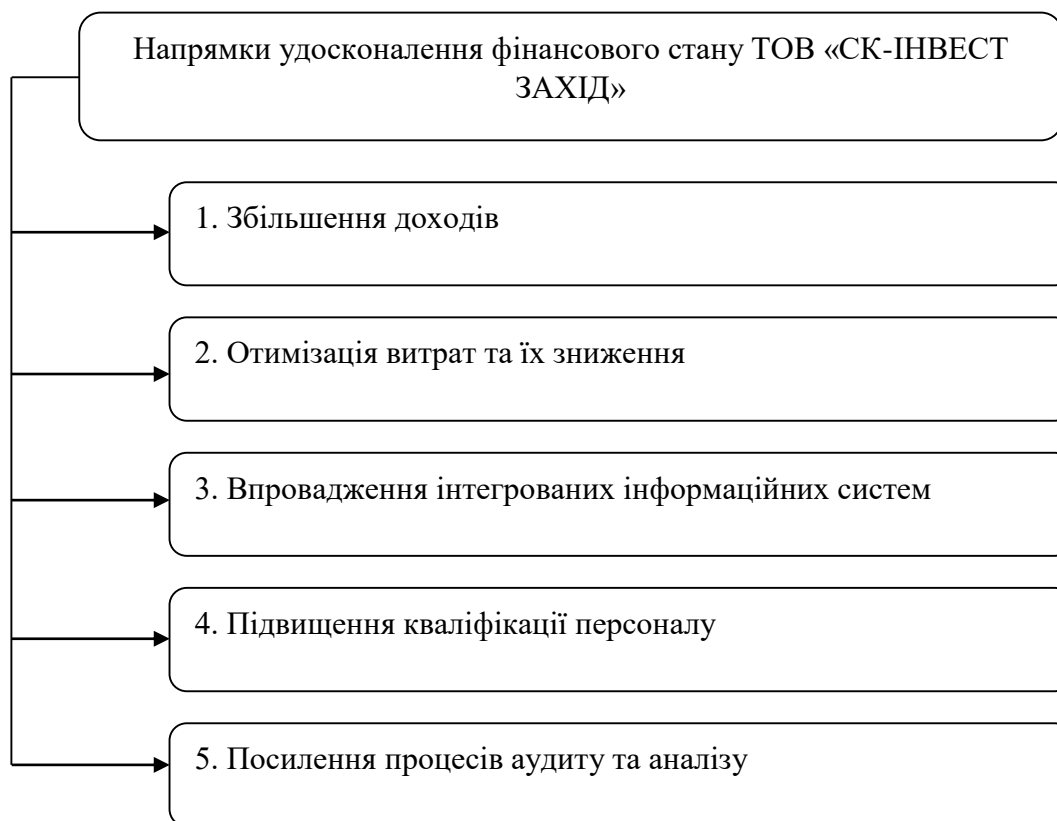
Забезпечення стабільного доходу можна досягти шляхом розширення ринків збуту через пошук нових ринків та розширення географії збуту, а також диверсифікації продуктового портфеля, введенням нових продуктів для зменшення залежності від окремих товарів або послуг. Оптимізація структури капіталу включає зниження боргового навантаження шляхом виплати або реструктуризації боргів для зменшення фінансових ризиків та залучення власного капіталу через пошук нових джерел фінансування, таких як емісія акцій або залучення інвесторів. Підвищення фінансової прозорості та управлінських процесів можливе за рахунок впровадження сучасних інформаційних систем для автоматизації фінансового обліку та звітності, а також підвищення якості фінансової звітності для забезпечення точності та прозорості даних.

Удосконалення методики та методів аудиту та аналізу фінансового стану на підприємстві включає використання сучасних інформаційних технологій. Автоматизація процесів аудиту через впровадження спеціалізованого

програмного забезпечення для збору та аналізу фінансових даних і застосування Big Data та аналітики для виявлення тенденцій та закономірностей є важливими елементами цього процесу. Покращення методології аналізу передбачає комплексний підхід, що враховує всі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансові, операційні та стратегічні показники, а також регулярний моніторинг фінансових показників для своєчасного виявлення проблем та можливостей.

Підвищення кваліфікації персоналу через організацію тренінгів та семінарів для підвищення професійного рівня фінансових аналітиків та аудиторів і підтримку отримання міжнародних сертифікатів, таких як CFA або CPA, також важливе. Вдосконалення внутрішнього контролю включає розробку ефективної системи внутрішнього контролю для контролю фінансових операцій і запобігання шахрайству, а також регулярні внутрішні аудити для оцінки ефективності внутрішнього контролю. Використання міжнародних стандартів, таких як Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), забезпечує прозорість та порівнянність фінансових звітів, а також дотримання норм та рекомендацій міжнародних організацій, таких як Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) та Міжнародна організація з стандартизації (ISO). Загалом, удосконалення методики та методів аудиту та аналізу фінансового стану на підприємстві сприяє підвищенню точності, ефективності та прозорості фінансових операцій, що в кінцевому результаті підвищує рівень фінансового стану підприємства.

Підвищення рівня фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» є важливою складовою його успішності. Воно несе за собою велику кількість процесів, які сприяють покращенню діяльності компанії. Завдяки здійсненню відповідних процесів формується бачення компанії в майбутньому, а також основні шляхи розвитку як компанії загалом, так і її фінансового стану (рис.3.2).

Рис. 3.2 Напрямки удосконалення фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД»

Джерело: самостійна розробка автора.

Шляхи удосконалення фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» включають в себе декілька напрямків. Перший напрямок – це збільшення доходів. Це може бути досягнуто за рахунок розширення бази орендарів шляхом пошуку нових клієнтів, виходу на нові ринки або пропозиції нових видів нерухомості в оренду. Підвищення орендної плати також є ефективним заходом, який може бути реалізований шляхом перегляду умов діючих договорів оренди або при укладенні нових договорів. Збільшення заповнюваності нерухомості можна досягти за рахунок зниження вакансій на ринку нерухомості, проведення маркетингових кампаній або надання орендарям додаткових послуг.

Зниження витрат є наступним важливим напрямком. Це може бути реалізовано через оптимізацію витрат на експлуатацію нерухомості, що

включає зниження витрат на ремонт, комунальні послуги або заробітну плату персоналу. Ефективне управління витратами на рекламу та маркетинг може бути досягнуто за рахунок використання більш ефективних каналів реклами або зниження витрат на маркетингові матеріали. Зниження витрат на фінансування можливо за рахунок рефінансування кредитів на більш вигідних умовах або зменшення обсягу залучених кредитів.

Покращення фінансової стійкості є ще одним важливим напрямком. Це може бути досягнуто за рахунок збільшення частки власного капіталу шляхом реінвестування прибутку компанії або додаткових інвестицій власників. Зниження рівня заборгованості можливо за рахунок погашення кредитів або використання вільних коштів компанії. Диверсифікація джерел фінансування може бути досягнута за рахунок залучення інвестицій від різних джерел, таких як кредити, облігації або акціонерний капітал.

Останній напрямок – це покращення менеджменту. Підвищення кваліфікації персоналу може бути досягнуто за рахунок проведення навчань та семінарів для співробітників. Впровадження нових систем управління можливо завдяки впровадженню систем управління відносинами з клієнтами (CRM) та систем управління проектами.

Удосконалення фінансового стану ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» напряму залежить від кваліфікованості персоналу, який здійснює процеси пов'язані з аудитом та аналізом фінансового стану підприємства, тому підвищення кваліфікації це важливий процес. По-перше, це регулярне навчання та участь у професійних семінарах і тренінгах, що дозволяють співробітникам отримувати нові знання та навички у сфері фінансового менеджменту, аналізу та планування. Важливо звернути увагу на актуальність і практичність навчальних програм, щоб вони відповідали сучасним вимогам ринку та специфіці діяльності підприємства.

По-друге, слід враховувати значення міжнародних сертифікацій, таких як CFA або CPA, які підвищують професійний рівень та додають авторитету спеціалістам у фінансовій сфері. По-третє, важливо забезпечити внутрішню

комунікацію та обмін знаннями між співробітниками, сприяючи таким чином створенню культури безперервного навчання та вдосконалення.

Особливу увагу варто приділити навчанню використанню сучасних інформаційних систем і програмного забезпечення для автоматизації фінансових процесів, що дозволить підвищити ефективність роботи та зменшити ризик помилок. Важливим аспектом є також розвиток аналітичних навичок, які допоможуть співробітникам краще розуміти фінансові показники та приймати обґрунтовані рішення. В цілому, підвищення кваліфікації персоналу повинно бути систематичним і цілеспрямованим процесом, який враховує потреби підприємства та сприяє його фінансовій стабільності та зростанню.

Таким чином удосконалення фінансового стану підприємства є важливим етапом у розвитку будь-якого підприємства. На основі отриманої інформації після здійснення великої кількості процесів, а саме проведення аудиту та аналізу фінансового стану можна робити обґрунтовані висновки щодо ефективності застосування методики та методів, які використовуються під час здійснення аудиту та аналізу, а також визначати основні напрямки покращення діяльності.

Розуміння ризиків та можливостей компанії дає можливість формувати стратегії розвитку та мінімізувати виникнення проблем в подальшому, тому розробка ефективних стратегій з покращення аудиту та аналізу фінансового стану є важливим процесом удосконалення фінансової стійкості підприємства. Відкриття нових підходів та їх ефективне використання дасть змогу підприємству стати конкурентоспроможним та закріпити власні позиції на ринку бізнесу.

ВИСНОВОК

У сучасних умовах розвитку ринкового середовища великого значення набирає питання аналізу та аудиту фінансового стану підприємств. Основні поняття та визначення, дають потрібну інформацію для проведення дослідження та реалізації нових рішень. Визначено, що фінансовий стан підприємства – це комплексна характеристика його фінансового здоров'я, яка відображає здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання, ефективно використовувати ресурси, забезпечувати стабільний рівень доходів і підтримувати довгострокову стійкість.

Зазначено, що побудова процесів аналізу та аудиту передбачає розробку і впровадження чітких методологічних підходів, стандартів та процедур, що регламентують процес їх обліку. Саме тому нормативно-правове регулювання процесів аналізу та аудиту відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та прозорості фінансових операцій в ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД». Укладення та виконання договорів, залучення кредитних ресурсів, здійснення купівлі-продажу активів та інші фінансові операції пов'язані з низкою правових питань, які потребують дотримання встановлених норм та правил. Тому вивчення нормативно-правового регулювання стає ключовим для забезпечення стабільності та успішного розвитку підприємств у сучасних умовах. Нормативно правове регулювання аналізу та аудиту фінансового стану підприємств поділяється на кілька рівнів, кожен з яких включає в себе певну низку нормативно-правових актів. Основними з них є: Податковий кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” того.

Розглянуто організацію проведення аудиту та аналізу фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» яка є ключовим елементом стратегічного управління для багатьох підприємств. Вивчення організаційних

та методичний особливостей обліку та аудиту здійснювалося на прикладі господарської діяльності підприємства.

Дослідження на ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» показало, що проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства проводиться регулярно. Питання організації аналізу фінансового стану підприємства актуальне, адже підприємство шукає нових інвесторів та зацікавлених сторін, яким потрібна достовірна інформація про діяльність компанії

Досліджено методичні особливості проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» та розкрито порядок здійснення аудиту досліджуваного товариства. Зазначено, що одним з ключових аспектів аудиту є систематична перевірка фінансової звітності підприємства на відповідність стандартам бухгалтерського обліку та вимогам законодавства. Метою внутрішнього аудиту є надання членам управління підприємства можливості ефективно виконувати свої обов'язки шляхом представлення керівництву аналізу та оцінки, рекомендацій та додаткової інформації, які отримані під час проведення перевірок.

Проведено оцінку рентабельності та ліквідності товариства. При здійсненні аналізу рентабельності та ліквідності було зазначено, що підприємство має неабиякі проблеми з отриманням доходів та значну кількість витрат, яка пов'язана із заборгованостями підприємства.

Розроблено шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій товариства. Основні шляхи удосконалення обліку, аудиту та о аналізу фінансового стану підприємства у ТОВ «СК-ІНВЕСТ ЗАХІД» включають: впровадження інтегрованих інформаційних систем; застосування аналітичного обліку; підвищення кваліфікації персоналу; посилення контролю та внутрішнього аудиту; зменшення витрат та збільшення доходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адирова Т.І. Проблеми управління витратами на матеріальне забезпечення та шляхи їх подолання на виробничому підприємстві. *Економіка та держава*. 2012. №12. С. 71–73.
2. Білик Т.О. Теоретичні аспекти прибутку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. № 8. С. 8–13.
3. Васильєва Т.А. Трансакційні витрати як фактор формування ринкової інфраструктури. *Вісник СумДУ*. № 4. 2012. С. 125–129.
4. Величко О.Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Д.: ТОВ «Баланс–Клуб», 2000. 768 с.
5. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. 6.вид. К.: А.С.К., 2001. 266 с.
6. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
7. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні: Нормативи. Коментарі. Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2001. 368 с.
9. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник. К.: А.С.К., 2000. 784 с.
10. Карпенко Є. А., Бодак Ю. П. Звітність підприємства як інформаційний ресурс менеджменту. *Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики: зб. матеріал. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 5-6 жовтня 2021 р.* Полтава, ПУЕТ. С. 126- 129.
11. Кононенко, Л. В., Сисоліна Н. П., Чумаченко О. С. Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи, інформаційне забезпечення. *Центрально-український науковий*

вісник. Економічні науки: зб. наук. пр. Кропивницький, ЦНТУ, 2021. Вип. 6 (39). С. 179-186.

12. Павелко О.В. Методика проведення внутрішньогосподарського контролю доходів та фінансових результатів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 3. С. 52–60.

13. Пушкар М. С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2016. 628 с

14. Тесленко Т. І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2013. №4. С. 356–360.

15. Пирець Н. М. Особливості обліку фінансових результатів згідно з національними та міжнародними стандартами. *Економічний простір*. 2017. № 62. С. 228–234.

16. Параскевич Л. В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки: облік, аналіз і аудит*. 2018. № 1. С. 123–127.

17. Гамзаєва Е. М. Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку й економічного аналізу. *Управління розвитком*. 2017. № 15. С. 131–133.

18. Хом'як Р.Л., Партин Г.О., Корягін М.В. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посіб. Львів: "Інтелект – Захід", 2017. 820 с.

19. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

20. Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" №73 від 07.02.2013 р. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи” від 18.10.99 № 242. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

24. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

27. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

28. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2013. 604 с.

29. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.

30. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. К: Центр учбової літератури, 2013. 522 с.

31. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. К.: Алерта, 2015. 1080 с.

32. Малюга Н. М. Прибуток як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку. *Вісник ЖДТУ*. Житомир: ЖДТУ, 2014. № 2(28). С. 119–129.

33. Городинська Д. Економічна стійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №10(42). С. 141–146.

34. Рудницька О. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2016. № 639. С. 132–138.
35. Кузьменко К. Ю. Аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві *Технології та дизайн*. 2016. № 1 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_1_18.
36. Грушко В.І., Брадул О.М., Шепелюк В.А., Ільїна С.Б, Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В. Аудит: підручник. К.: Ліра-К, 2021. 324 с.].
37. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К. : Кондор, 2011. 274 с.
38. Офіційний сайт ТОВ "СК-ІНВЕСТ ЗАХІД". URL: <https://opendatabot.ua/c/42037813>